

Härkäpavun viljelijän huoneentaulu

1. Lohkon valinta

- Härkäpapu sopii parhaiten hietta- ja savimailla.
- Multavilla mailla, joista vapautuu paljon typpeä, härkäpapu kasvaa helposti turhan pitkäksi ja reheväksi ja tuleentuminen voi viivästyä.
- Poudan arat maat eivät sovellu härkäpavulle, sillä juuriston vedenottokyky on suhteellisen heikko.
- Lohkon peruskunto vaikuttaa satoon. Kuivuus- tai märkyysstressi voivat laskea satoa.
- Härkäpavun esikasviarvo on hyvä, typpeä sitoutuu maahan 40–80 kg/ha. Härkäpapu vähentää seuraavana vuonna viljelyssä olevan kasvin typpilannoitustarvetta 25–35 kg.
- Härkäpapu soveltuu eteläiseen kasvuaikansa puolesta Suomeen viljelyvyöhykkeille I-II sekä III-vyöhykkeen suotuisimmille alueille. Uusien aikaisempien lajikkeiden myötä viljelyalue kasvaa pohjoisemmaksi.
- Härkäpapu on erinomainen kasvi viljelykierron monipuolistajana. Härkäpapua voi viljellä samalla loholla korkeintaan joka neljäs vuosi.

2. Lajikevalinta ja kylvö

- Suomen viljeltyin härkäpapulajike on Kontu. Uusimman kotimaisen Sampo-härkäpavun viljely on alkamassa.
- Härkäpapu kannattaa kylvää keväällä mahdollisimman aikaisin, koska härkäpapu ei ole arka yöpakkasille ja se itää viileässäkin. Tärkeintä on kasvualustan sopiva kosteus.
- Huolellinen syyskyntö tai aikainen kevätkyntö mahdollistaa, että pelto saadaan muokattua keväällä mahdollisimman aikaisin.
- Muokkauksessa varottava tiivistämästä maata.
- Kylvö sopivasti kosteaan muokattuun maahan 6–8 cm syvyyteen. Tällöin juuristo ja taimi pääsevät kehittymään hyvin. Härkäpapu itää 10–14 vuorokaudessa, mitä ennen on mahdollisuus tehdä rikkatorjunta mekaanisesti tai kemiallisesti.
- Tavoitteena on noin 60 itävää siementä neliölle, joka esimerkiksi Kontulla tarkoittaa noin 210–250 kiloa siementä hehtaaria kohden.

3. Lannoitus

- Lohkon multavuus ja ravinnetila vaikuttavat härkäpavun lannoitustarpeeseen.
- Härkäpapu on typensitojakasvi. Kasvuun lähtöä voi kivennäismailla tukea starttilannoituksella, esimerkiksi 15-30 kilolla typpeä. Liiallinen typpi-lannoitus heikentää pavun omaa typensidontaa.
- Matalasta typpitarpeesta johtuen muiden ravinteiden määrä jää helposti liian matalaksi lannoituksessa hyvillä satotasoilla.
- Fosfori ja kaliumlannoituksessa voi käyttää viljojen lannoitussuosituksia.
- Riittävä kalium, fosfori ja magnesiumlannoitus parantavat kasvin kestävyttä kasvitauteja, kuten harmaahometta, vastaan.
- Lannoitteeksi sopivat matalatyyppiset mineraalilannoitteet ja karjanlanta. Liiallista typpilannoitusta tulee välttää erityisesti karjanlantaa käytettäessä.
- Härkäpavulle voi antaa hivenravinteita lehtilannoituksena kasvukaudella. Typensitojakasvit hyötyvät myös molybdeenistä eli öljykasveille suunnitellut tuotteet ovat suositeltavia.

Lähteet: VYR viljelyn kehittämistyöryhmä
TUOVA-hanke 2017: Härkäpavun viljely tilalla

Kuvat: Boreal Kasvinjalostus Oy

4. Kasvin- suojelu

- Terve kylvösiemen ja riittävä viljelykierto ovat kasvin-suojelun perusta. Härkäpapua suositellaan samalle lohkolle vain joka neljäs vuosi (vaihteluväli tautipaineen mukaan 3–5 vuotta).
- Kestorikkakasvien torjunta kannattaa tehdä jo ennen kylvöä edeltävänä vuonna. Siemenrikkakasvit voi torjua rikkaäestyksellä 4–7 vrk kylvöstä ennen taimettumista. Leveälehtisten rikkakasvien kemiallinen torjunta on mahdollista ennen härkäpavun taimettumista. Heinämäisiä rikkakasveja voi torjua kasvukaudella.
- Sallitut torjunta-aineet ja käyttöohjeet sekä mahdolliset minor use -käyttökohteet on syytä tarkastaa kasvinsuojeluainerekisteristä <https://kasvinsuojeluaaineet.tukes.fi/>
- Suklaalaikku on merkittävin härkäpapua vioittava kasvitauti Suomessa. Suklaalaikkua aiheuttava sieni tuhoaa kukintoja ja lehtiä. Mikäli kasvustossa esiintyy runsaasti suklaalaikun oireita ennen kukintaa tai kukinnan alussa ja kasvusto on muuten hyväkuntoinen, voi suklaalaikun kemiallinen torjunta olla perusteltua. Kannattaa kuitenkin huomioida, että suklaalaikkutorjunta voi viivästyttää kasvuston tuleentumista.
- Härkäpapua voivat vioittaa myös ruosteet ja lehtihome. Näitä vastaan ei ole hyväksytty kemiallisia torjuntamenetelmiä. Ruosteet vaikuttavat Suomessa hyvin harvoin satoon ja lehtihometta havaittiin ensimmäisen kerran poikkeuksellisen kosteana ja viileänä kasvukautena 2017.
- Härkäpapu on pahkahomeen isäntäkasvi, mikä on huomiotava viljelykierrossa, jossa on mukana muita pahkahomeelle alttiita kasvilajeja (esimerkiksi rypsi, rapsi, peruna, tattari, pellava).
- Härkäpapua vioittavat samat tuhoeläimet (juovaherne-kärsäkäs, hernekääriäinen ja hernekirva) kuin hernettäkin. Näiden lisäksi myös moniruokainen juurikas- eli papukirva on yleinen härkäpavulla.
- Tuhoeläinten kemiallinen torjunta ei ole tällä hetkellä mahdollista, koska härkäpavulle sallittuja valmisteita ei ole (vuoden 2017 tilanne).
- Härkäpavun viljelyn lisääntyminen ja vakiintuminen voi lisätä kasvinsuojeluongelmia. Tehokas kasvintuhoojien tarkkailu kasvukauden aikana on tarpeen, jotta mahdolliset ongelmat havaitaan ajoissa.

5. Puinti

- Sadonkorjuu aloitetaan, kun palot ovat tuleentuuksaan muuttuneet mustaksi. Korjuuseen pitää ryhtyä viimeistään, kun alimmat palot alkavat aueta.
- Varstasilta täysin auki, puintikelan kierrokset alas, tuuli täysille, puintiväli ja seulat auki.
- Silppuri joutuu rehevässä kasvustossa koville, joten sitä kannattaa säätää pitemmälle silpulle.
- Jos kasvuston seassa on raakoja palkoja, ne saadaan ohjattua peltoon pienentämällä yläseulaa.
- Raa'at pavut aiheuttavat murskautuessaan ongelmia kuljettimissa puimurissa ja kuivurissa.

6. Kuivaus

- Jos satoa käytetään siemeneksi, kuivaus tulisi suorittaa hitaasti ja kahdessa erässä, sillä suurisiemenisenä kasvina härkäpapu kuivaa sisältä hitaasti.
- Alkuun kuivataan matalassa alle 50 asteen lämpötilassa muutamia tunteja, jonka jälkeen seisotetaan vuorokausi ja annetaan kosteuden tasaantua. Tämän jälkeen pavut kuivataan haluttuun kosteuteen.
- Terveet siemeneksi varatut erät voi jättää 17 %:iin, jotta siemenen itäminen maassa on keväällä nopeaa.
- Teollisuus on käyttänyt rajana 14,5 %:n kosteutta.
- Härkäpapua ei saa kuivata alle 14 %:n kosteuteen, koska papu on herkkä halkeilemaan.

Pää- kohdat

- härkäpapu on tärkeä valkuaiskasvi ja hyvä esikasvi erityisesti viljoille
- kylvä härkäpapu ensimmäisenä
- älä lannoita liikaa, maksimissaan 15–30 kg typpeä hehtaarille
- huolehdi lohkon kestoriikkojen torjunnasta jo kylvövuotta edeltävänä vuonna
- muista varovainen puinti ja kuivaus
- ei samalle lohkolle peräkkäisinä vuosina, korkeintaan joka neljäs vuosi!